



# Predlog smernica za uključivanje mladih u forume zaštite životne sredine

## Uvod

Mreža „Zelena stolica“ je u jesen 2024. godine sprovela istraživanje „**Stavovi mladih o zaštiti životne sredine i učešću u odlučivanju**“ kao deo aktivnosti na projektu „Snaga promene za zelenu budućnost“ koji je podržan kroz program [EKO-SISTEM Podrška reformama u zaštiti životne sredine](#).

Ovo istraživanje je pokazalo da mladi ljudi širom Srbije žele da se uključe u donošenje odluka i da budu aktivni. Oni žele da se aktivnije bave temama njihove budućnosti, životnom sredinom i klimatskim promenama. Nalazi ovog istraživanja govore u prilog osnivanju foruma kao mesta gde će mladi ljudi imati mogućnost da razgovaraju o pitanjima zaštite životne sredine.

Glavni nalazi istraživanja su:

**Niska uključenost u odlučivanje:** Skoro 2/3 mladih ne poznaje mehanizme za učešće u donošenju odluka na lokalnom nivou, a oko 55 % ispitanika nikada nije učestvovalo u donošenju odluka koje se tiču mladih. Samo 10 % mladih smatra da lokalne vlasti uvažavaju njihove stavove.

**Manjak transparentnosti:** Mladi predlažu povećanje transparentnosti rada lokalnih vlasti, bolje informisanje o problemima zaštite životne sredine, kao i uspostavljanje programa za mlade muškarce, jer oni pokazuju niže interesovanje za teme zaštite životne sredine.

Pred vama su smernice kojima bi trebalo da vam pomognu kako da zajednički osnujemo što veći broj foruma zaštite životne sredine pri Kancelarijama za mlade.

## 1. Kontekst i značaj foruma za zaštitu životne sredine

Procesi donošenja odluka u oblasti zaštite životne sredine u Srbiji često su netransparentni, što predstavlja izazov za aktivno učešće građana, a naročito mladih. Bez pravovremenih i tačnih informacija, građani često nemaju priliku da se uključe u odlučivanje o pitanjima koja utiču na njihovo osnovno ljudsko pravo na zdravu životnu sredinu. Osnivanje foruma za zaštitu životne sredine pri lokalnim kancelarijama za mlade predstavlja važan korak ka rešavanju ovog problema, omogućavajući mladima da aktivno učestvuju u dijalogu i doprinesu kreiranju rešenja za ekološke izazove.

## 2. Važnost osnivanja foruma

Forumi za zaštitu životne sredine nude mladima platformu za aktivno učešće u procesima donošenja odluka. Oni omogućavaju mladima da predstave svoje ideje i inicijative, razmenjuju znanja i iskustva sa vršnjacima i organizacijama, i doprinesu unapređenju kvaliteta života u zajednici. Osnivanjem ovih foruma, mladi stiču priliku da se informišu o zakonima i procedurama, što im pomaže da se bolje pripreme za aktivno učešće u odlučivanju.

### 3. Prvi koraci ka osnivanju foruma

Prvi korak u osnivanju foruma jeste okupljanje zainteresovanih mladih u lokalnoj zajednici. Ovo mogu biti prijatelji, vršnjaci iz škole ili fakulteta, ili članovi lokalnih omladinskih organizacija. Nakon toga, ključno je definisati svrhu i ciljeve foruma, odnosno pitanja iz oblasti životne sredine kojima će se baviti, poput zagađenja vazduha, seče šuma ili reciklaže. Saradnja sa lokalnom kancelarijom za mlade predstavlja sledeći korak. Predstavljanje inicijative i traženje podrške za osnivanje foruma može znatno olakšati ceo proces.

### 4. Aktivnosti foruma za životnu sredinu

Jednom osnovan, forum treba da se fokusira na nekoliko ključnih aktivnosti:

- **Informisanje:** Organizovanje edukativnih aktivnosti, tribina i radionica pomaže mladima da bolje razumeju ekološke izazove i procese donošenja odluka.
- **Iniciranje dijaloga:** Organizovanje diskusija i debata sa lokalnim vlastima i stručnjacima omogućava mladima da predstavljaju svoje ideje i doprinesu kreiranju rešenja.
- **Podsticanje aktivizma:** Realizacija kampanja, akcija čišćenja i drugih projekata koji doprinose unapređenju životne sredine.
- **Praćenje aktivnosti:** Aktivno praćenje lokalnih inicijativa i odluka koje utiču na životnu sredinu.

### 5. Pristup informacijama i zakonima

Informisanje o zakonima i procedurama ključan je korak za uspešno učešće u procesima donošenja odluka. Mladi treba da znaju ko je odgovoran za rešavanje određenih problema i na koje zakone i propise mogu da se pozovu kako bi odbranili svoje stavove. Ovo znanje im pomaže da se bolje pripreme za dijalog sa lokalnim vlastima i donosiocima odluka. Na primer, podnošenje zahteva za pristup informacijama od javnog značaja može biti koristan alat za prikupljanje relevantnih informacija.

### 6. Saradnja sa medijima

Pored toga, uključivanje medija može igrati značajnu ulogu u radu foruma. Mediji mogu pomoći u širenju informacija o aktivnostima foruma i mobilisanju šire javnosti. Saradnja sa lokalnim novinarima može doprineti povećanju vidljivosti foruma i jačanju njegovog uticaja u zajednici.

### 7. Umrežavanje i saradnja

Umrežavanje sa drugim organizacijama i forumima predstavlja važan aspekt rada foruma. Ovo omogućava razmenu znanja i resursa, kao i zajednički rad na inicijativama koje imaju širi uticaj. Trajno umrežavanje na osnovu zajedničkih ciljeva pomaže manjim organizacijama da pristupe finansijskim i obrazovnim resursima, dok većim organizacijama pruža priliku da se bolje posvete lokalnim problemima.

## 8. Dugoročna strategija i održivost

Na kraju, za dugoročni uspeh foruma, važno je imati jasno definisanu strategiju rada. Ovo uključuje planiranje aktivnosti, stalno angažovanje novih članova i pružanje podrške mladima kroz edukaciju i razvoj. Forum treba da bude fleksibilan i spreman da se prilagođava potrebama zajednice i promenama u oblasti zaštite životne sredine.

## 9. Set praktičnih saveta za uključivanje u forume

Za donosiocce odluka i relevantne aktere:	Za mlade:
Organizujte radionice i predavanja u saradnji sa školama, kulturnim centrima i sportskim klubovima kako biste informisali mlade o važnosti učešća u zaštiti životne sredine.	Posetite lokalnu kancelariju za mlade ili udruženja koja se bave zaštitom životne sredine kako biste saznali više o tome kako se uključiti.
Aktivno podržavajte inicijative mladih kroz finansijsku, tehničku ili mentorsku pomoć kako bi njihove ideje postale realnost.	Ako u vašoj zajednici ne postoji forum, okupljajte istomišljenike i pokrenite proces njegovog osnivanja.
Kroz lokalne medije, društvene mreže i javne događaje promovišite rad foruma i motivišite širu zajednicu da se uključi.	Učestvujte u edukativnim aktivnostima, tribinama i kampanjama koje organizuju lokalne vlasti ili nevladine organizacije.
Povezujte forume sa lokalnim, regionalnim i nacionalnim organizacijama kako bi se osnažila njihova mreža i omogućio veći uticaj.	Promovišite ideje, inicijative i aktivnosti foruma putem društvenih mreža kako biste privukli više ljudi.
Posebnu pažnju obratite na uključivanje marginalizovanih grupa mladih, omogućavajući im jednak pristup resursima i informacijama.	Pridružite se akcijama čišćenja, sadnje drveća ili drugim projektima koje organizuje vaš forum.
Čujte glas mladih i nastojte da njihove predloge uvažite.	Aktivno učestvujte u diskusijama i predložite rešenja za probleme u vašoj zajednici.

Ovaj materijal izrađen je u okviru programa EKO-SISTEM Podrška reformama u zaštiti životne sredine, koji sprovode Mladi istraživači Srbije (MIS), uz podršku Švedske preko Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (Sida). Za sadržaj ovog materijala odgovorni su isključivo autori. Mladi istraživači Srbije i Sida ne dele nužno stavove i tumačenja izrečena u ovom materijalu.



Podrška reformama u životnoj sredini



Volonterski servis Srbije

